

КАЛЕНДУЛА ЛІКАРСЬКА – РУДА КВІТКА КРАСИ

Мала О.Д., Демешко О.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Вступ. Як лікарський засіб квітки календули використовувались ще древніми греками при різних захворюваннях. Відомий арабський лікар і мислитель Авіценна писав, що календула допомагає при укусах отруйних тварин. Середньовічний вірменський лікар Амірдовлат Амансіаці рекомендував пити сік з кореня цієї рослини для заспокоєння зубного болю та нежиті. Відома німецька цілителька Свята Гільдегарда рекомендувала вживати календулу при різних захворюваннях шкіри. Календулу дуже любила французька королева Маргарита Валуа. У Парижі стоїть статуя, яка зображує цю королеву з квіткою календули у руках. Що ж це за унікальна квітка, здатна зцілювати та омолоджувати наш організм? Зазначені факти визначають особливу актуальність більш глибокого вивчення такої унікальної рослини [3].

Матеріали та методи. Теоретичний метод аналізу дозволив узагальнити матеріали з архівів інтернет-видань «Фармацевт Практик», «Провізор», щотижневик «Аптека.ua», «СонцеСад».

Метою дослідження є вивчення етимології назви квітки, розгляд її біологічно активних речовин, фармакологічних властивостей, лікарських засобів на її основі.

Результати та їх обговорення. Наукова назва календули походить від латинського слова *calendae* – щось, що здавалося б триває вічно. Цим хотіли підкреслити тривалий період цвітіння. А слов'янська назва, у тому числі й українська, похідне утворення від слова «ніготь», що зумовлене подібністю сім'янок календули до нігтів.

Суцвіття календули містять багато біологічно активних речовин: флавоноїди, сапоніни, каротиноїди, дубильні речовини, ефірну олію, органічні кислоти, стерини. З суцвіть календули виділено полісахарид, до складу якого входить арабіноза, галактоза, глюкоза, рамноза та ксилоза [5].

Вміст у суцвіттях рослин цих біологічно активних сполук зумовлює широкий спектр фармакологічної активності. Лікарські засоби календули мають антибактеріальні, протизапальні, ранозагоювальні, в'яжучі та антиоксидантні властивості. Календулу широко використовують у дерматології та косметичі. Лікарські засоби із суцвіть календули виготовляють у різних лікарських формах. У вигляді мазі використовується для лікування псоріазу, грибкових захворювань, екзем, нейродермітів, себореї, герпесу та опіків шкірих [1].

Сік із календули виводить пігментні плями і ластовиння, тонізує шкіру. Відвари та настойки календули використовують для масок, обтирань, компресів та примочок, які рекомендуються при подразненні шкіри, вуграх, фурункульозі, а також для ополіскування волосся. Настоянка суцвіть входить до складу різноманітних мазей, кремів, лосьйонів, шампунів. Варіантів того, як можна використовувати квітки календули для краси обличчя, існує досить багато, і кожен з них буде ефективним. Але найбільш універсальний спосіб – користуватися настоєм різного ступеня концентрації. Для кожної окремої

проблеми є свій швидкий і дієвий спосіб:

- легкий настій чудово підійде для щоденного вмивання та змащування обличчя. Таким чином ви зробите шкіру більш здоровою, молодою та гладкою. Зникнуть усі ранки і порізи;

- настій середньої міцності позбавить від прищів, вугрів і запалення. Зменшиться потовиділення, шкіра буде менш жирною. Пропаде нездоровий блиск;

- міцний концентрований настій з квітів календули оптимально додавати у маски та креми. Це збагатить їх склад та зробить більш ефективнішими. Крім того, додавання календули поліпшить регенерацію шкіри, омолодить її та зробить більш чітким контур обличчя [2].

Як ви розумієте, тільки доглядом за обличчям використання цієї цілющої рослини не обмежується. Календула знайшла своє застосування у народній медицині і як засіб для відновлення волосся.

Завдяки своїм бактеріцидним і антисептичним властивостям квітки календули є дієвим профілактичним і лікувальним засобом проти лупи. Ця рослина ефективно бореться з грибком, що викликає її появу. Крім того, використання календули лікарської для волосся допомагає при ламкості та втраті волосся, запальних процесах і пошкодженнях шкіри голови, надмірній жирності [4].

З огляду на вищесказане, можна стверджувати, що незважаючи на бурхливий розвиток промислової косметології, фітотерапія з використанням календули лікарської дотепер залишається популярним методом лікування. Крім того, цей метод є ефективним, безпечним і, що важливо, економічно доступним та натуральним. Регулярно використовуючи квітки календули для волосся і обличчя, ви зможете позбутися багатьох проблем.

Список літератури:

1. В чому користь календули і як її заготовити? *Аптека.ua*. 2016. 12 липня
2. Дедишина Л. Фітотерапія в косметології. *Фармацевт Практик*. 2012. № 6.
3. Календула лікарська (*Calendula officinalis* L.) Аналітичний огляд / Зузук Б.М., Куцик Р.В., Калугина С.М., Гудивок Я.С., Куровець Л.М. *Провізор*. 2001. вип. № 4
4. Календула. Сам собі знахар. *СонцеСад*. 2021. 24 листопада
5. Шарова О.В., Куркин В.А. Флавоноиды цветков календулы лекарственной. *Химия растительного сырья*. 2007. № 1. С. 65-68.